Nᴇʀ 96

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 17 Sierpnia v. s. 1825 roku.

Wiadomości Krajowe.

Ostatnia data gazet sanktpetersburskich jest dnia 9 sierpnia.

Przez Naywyższy dyplomat, d. 22 lipca, Baron *Drizen* 1szy, jenerał major, nayłaskawiey mianowany kawalerem orderu *ś. Anny* 1szey klassy.

Przez naywyższy dyplomat, d. 29 lipca, Baron *Biölke*, marszałek dworu J. C. W. Wielkiey Xiężny, Maryi, Wielkiey Xiężny Dziedziczney Weymarskiey nayłaskawiey mianowany kawalerem orderu *ś. Anny* 1szey klassy.

Przez naywyższy dyplomat, teyże daty, rzeczywisty radca stanu, *Żułkowski*, dyrektor departamentu pocztowego, nayłaskawiey mianowany kawalerem orderu *ś. Anny* 1 klassy.

Przez Naywyższe Ukazy do Rządzącego Senatu wydane:

D. 4 lipca, w Nowogrodzie, radca kollegialny, *Kalitin*, należący do departamentu robót górniczych i solnych, mianowany radcą stanu.

Radca honorowy *Sutołokin* i rejestrator kollegialny *Anders*, przy zupełnem uwolnieniu ze służby, otrzymali z naymiłościwszych względów pensye dożywotnie, pierwszy za 38 lat służby po 200 r. drugi za 43 lata po 400 r. na rok, jak i dotąd pobierali.

D. 21 lipca w Peterhofie. Doktor medycyny i chirurgii, radca dworu *Lubomirów*, mianowany dyrektorem uniwersytetu kazańskiego, z pensyą po 3000 r. na rok.

Radca honorowy, *Puzanow*, podniesiony na assesora kollegialnego, za chwalebne sprawowanie urzędowania dozorcy honorowego szkół powiatu szczygrowskiego.

D. 29 lipca, w Carskiem-Siele. Dyrektor kancellaryi naczelnie dowodzącego 1szą armią, rangi 3ciey klassy, *Bezrodny*, przeznaczony do zasiadania w Rządzącym Senacie, z pobieraniem pensyi senatora i zatrzymaniem pobieranych dotąd wyznaczeń.

D. 31 lipca, na Kamiennym-Ostrowie. Wice-gubernatorowie: wiacki, radca stanu *Jermołajew*, i niżehorodzki radca kollegialny hrabia *Tołstoy*, przyłączeni, podług swego życzenia do ministeryum skarbu; a na ich mieysce wice-gubernatorami mianowani: rzeczywisty radca stanu *Kuwajew* tambowskim; radca kollegialny *Perewerziew* niżehorodzkim; i 7mey klassy *Peft* sprawującym obowiązki wice-gubernatora w *Wiatce* z podniesieniem do rangi radcy dworu.

Przez naywyższe ukazy do kapituły orderów rossyyskich, nayłaskawiey mianowani kawalerami:

D. 4 lipca, w okręgu osad woyskowych półkow karabinierskich 1go i 2go. Marszałek powiatow kamyszyńskiego i carycyńskiego, Esauł *Popow*, w nagrodę uczynioney przezeń pomocy mieszkańcom osady *Sarepty*, ku stłumieniu byłego u nich pożaru w roku 1823, orderu *ś. Włodzimierza* 4tey klassy; radca honorowy, *Ogarkow*, w nagrodę odznaczającey się gorliwością służby, orderu *ś. Anny* 3ciey klassy.

D. 21 lipca, w Peterhofie; odstawny major, *Moskalenko*, i rejestrator kollegialny *Rozenberg*, orderu *ś. Włodzimierza* 4tey klassy, za uratowanie, w czasie powodzi przeszłoroczney w *St. Petersburgu* przez pierwszego 14stu, a przez drugiego 6ciu ludzi.

D. 30 lipca, na Kamiennym-Ostrowiu, radca dworu *Otto*, sekretarz J. C. W. Wielkiey Xiężny, Maryi, orderu *ś. Anny* 2giey klassy.

D. 29 lipca, w Carskiem Siele, Baron *Fitzthum*, szambelan dworu J. C. M. Wielkiey Xiężny, Maryi, Dziedziczney Wielkiey Xiężny Sasko-Weymarskiey, orderu *ś. Włodzimierza* 3ciey klassy.

Na przełożenie Jego Cesarskiey Wysokości Cesarzewicza i Wielkiego Xiążęcia Konstantego Pawłowicza, w nagrodę odznaczającey się gorliwości w służbie, radca honorowy *Charytonow*, poczmistrz gubernialny grodzieński, orderu *ś. Anny* 2giey klassy.

Przez naywyższe ukazy, objawione Rządzącemu Senatowi:

D. 24 lipca, przez ministra oświecenia narodowego, kapitan floty 2giey rangi, Alexander Xiąże *Szachowski*, mianowany dyrektorem liceum ryszeljewskiego w Odessie, z wolnością noszenia munduru i używania rangi woyskowey, otrzymanych przy odstawce.

D. 31 lipca, przez ministra sprawiedliwości, senatorowie: jenerał porucznik *Hładkow* i 3ciey klassy *Bezrodny*, mają zasiadać 1szy w Departamencie 1szym, a 2gi w 3cim Odziale 5go Departamentu Rządzącego Senatu.

Ukazy Rządzącego Senatu, nowo ogłoszone:

D. 30 czerwca 1825, z Igo Departamentu, zabraniający żydóm osiadać w gubernii astrachańskiey i w obwodzie kaukazkim.

D. 30 czerwca 1825, z Igo Departamentu, o roztrząsaniu i decydowaniu w Rządach Gubernialnych wszystkich w powszechności spraw o ludziach, poszukujących wolności z posiadania różno-czyńców, na osnowie ustawy z d. 23 październik 1816 roku.

D. 2 lipca 1825, z Igo Departamentu, o ponowieniu do wszystkich Izb Cywilnych, ażeby nie wydawały świadectw na majątki, oddane w ewikcyi Radom Opiekuńskim, na żadne podrady.

D. 6 lipca 1825 roku, z Igo Departamentu, o prawidłach w układaniu obliczenia kosztow na budowanie budowli skarbowych.

D. 9 lipca 1825 r. z Igo Departamentu, o naznaczeniu sprawników ziemskich w guberniach od Polski przyłączonych z obywateli rangi niemających i o innych rzeczach.

D. 31 lipca 1825 r. z Igo Departamentu, o pozwoleniu J. C. M., udzielonem radcy stanu *Borelowi*, używać tytułu Barona *Palenzskiego*, nadanego mu od N. Króla Jmci Portugalskiego, za usługi, okazane przezeń ku odzyskaniu władzy J. K. M. i przywróceniu spokoyności w tém królewstwie.

Królestwo Polskie.

Warszawa dnia 20 sierpnia:

(z Monitora Warszawskiego.)

JO. Xiąże Namiestnik Królewski wyjechał onegday do Województwa Augustowskiego, dla oglądania kanału, mającego łączyć *Wisłę* z *Niemnem*.

— Ogłoszono prospekt do działa „o Urządzeniu

gospodarstwa według zasad rozumowanego rolnictwa“ w 2 tomach przez Nep. *Kurowskiego.*

— Dnia 16 b. m. w uroczystość ś. Rocha odbyło się solenne nabożeństwo w kaplicy należącey do tuteyszego szpitala Ś. Rocha przy Krakowskiem Przedmieściu. Bractwo Ś. Rocha dało obiad dla 146 chorych. To bractwo, istnące przeszło od lat 100, wielekroć dowiodło, ile jest gorliwem w wspieraniu *cierpiącey ludzkości;* były czasy iż zbierało jałmużny dla obarczonych chorobą, gdy ich liczba aż o tyle się pomnożyła, że zwykłe fundusze niewystarczały na ich utrzymanie; chwalebny przykład należących do bractwa zachęcał innych mieszkańców stolicy do podobnych ofiar.

T u r c y a.

Od granic Tureckich d. 6 sierpnia.
(*z Gazety Warszawskiey.*)

List z *Tryestu* pod d. 4 b. m. wyraża: „Kapitan *Ragenkovich*, który po 34rodniowey żegludze przybył ze *Stambułu*, donosi, iż d. 14 lipca 5 brygów greckich pod dowództwem *Tombasisa* zatrzymało go niedaleko *Cerigo* i okręt jego przetrząsało. Zapewnił go *Tombasis*, iż *Ibrahim* basza, porażony zupełnie w środku Morei, dostał się w niewolą wojenną grecką. Nazajutrz spotkał okręt austryacki pod kapitanem *Stoikowich*, płynący z *Kalamaty* do *Korfu*. Ten potwierdził powyższą wiadomość i dodał, że *Ibrahim* basza został wzięty w niewolą pod *Koryntem*. Dzisia zawinął tu znowu okręt ze *Stambułu*, który toż samo donosi. „

Kolokotroni wydał d. 7 czerwca następującą odezwę do ziomków swoich: „Waleczni patryoci i bracia, którzy się w stanowiskach pod *Diorveni*, *Klidi*, *Arkalia*, *Pirgo* i *Gastuni* znaydujecie i wy wszyscy! Nayniebezpiecznieyszy nieprzyjaciel Peloponezu, *Ibrahim* basza, otoczony jest od dnia wczorayszego, w mieyscach umówionych. Dzień ten stał się jeszcze pamiętnieyszym przez ogień grecki, przeciw temu dumnemu wymierzony. Lecz gdy go od razu zniszczyć nie było w naszey mocy, gdy tylko jest osoczony, przeto wzywam was, abyście do *Chiussa*, *Gastuni* i *Pirgo*, w zgodzie braterskiey dniem i nocą śpieszyli, i jak nayrychley przybywali. Od was zależy zwycięztwo nasze, życie waszych żon i dzieci. Spieszcie bez bojaźni i nieufności! Niech nawet niewiasty i niedorośli przywdzieją zbroje, abyśmy nieprzyjaciela jednym zamachem zniszczyć i nas samych nazawsze oswobodzić mogli. Spieszcie, jeśli Chrześcianami i Grekami jesteście, jeśli życie i oyczyzna wam miła! W ręku waszych jest los całey Grecyi. Ci, którzy pod *Patras* stoją, niech tam pozostaną.„

— *Dnia* 7. —

Dzienniki francuzkie umieściły kilka listów jenerała *Roche*, do towarzystwa przyjacioł greckich w *Paryżu*. Obeymują szczegóły uderzenia turków na *Mily*. Podług zdania wspomnionego jenerała, stanowisko to jest nader ważném; za radą jego wzmocniono tameczną osadę, tak, iż mogła odeprzeć napad turków. Okręty greckie stojące w porcie i przy brzegu wspierały wybornie działanie woyska lądowego. Pan *Rigny*, dowódca fregaty francuzkiey *Sirene*, wziął kobiety i dzieci znaydujące się w *Mily* na pokład okrętu swego. W liście pod d. 28 czerwca pisze jenerał *Roche*: „W tey chwili odbieram wiadomość o cofaniu się arabów; ciągną gościńcem prowadzącym do *Tripolizzy* lub *Kalavrita;* niewiadomo więc dokładnie, dokąd się udadzą. Rząd zalecił kilku oddziałom gierillasów ścigać arabów i szarpać ich w drodze. Zdaje się, iż *Ibrahim* basza chce wszystko pustoszyć: bo bardzo dobrze wie, iż nie potrafi ujarzmić Morei. „ Inne listy jenerała tego donoszą; iż egipcyanie zamordowali Arcy-Biskupa w *Modon*, i że grecy spodziewają się przybycia z Ameryki 2 fregat, na których maytkowie amerykańscy mają pozostać w służbie rządu greckiego.

List z *Zante* pod d. 8 lipca wyraża: „Śmierć męczeńska jednego z zakonników klaztoru Panny *Maryi* na górze *Arakynthos*, wprawia w zadumienie wszystkich, którzy o niey słyszą. Gdy turcy stawili go przed *Reszyd* baszą, zapytał się tenże basza: *Jak się nazywasz?—Ambroży*, odpowiedział —*Jaka twoja oyczyzna?* — *Klasztor Nayświętszey Matki Boskiey.—Gdzie mieszkasz?— Na tey skale, odtąd, jak ją twoi żołnierze spustoszyli; a wkrótce mieszkać będę w niebie.* (To mówiąc pocałował krucyfix)—*Cóżeś zrobił z świętemi naczyniami kościoła twego?—Ochroniłem je od shańbienia rękami twoich żołnierzy.* — *Gdzież one są?—Jest to tajemnicą mojego sumnienia.* — *Mów!* — *Możesz mi kazać spalić członki; dusza moja należy do Boga.*— Wzięto potém owego zakonnika na tortury, a gdy mu ciało wyrywano, modlił się. Wbijano mu ostrą trzcinę za paznokcie, a on, chwaląc Boga, modlił się za swoich katów, którzy go nareszcie wbili na pal i tak przed wałami *Missolungi* zamęczyli.—Gdy *Ibrahim* basza rozpoczął odwrót, różne korpusy greckie zajęły stanowisko blisko *Trypolizzy*. *Kolokotroni* (oyciec) stoi przy *Trykorfo;* *Kaliopulo* i *Kolokotroni* (syn) przy *Boltessi*; bracia *Delijani* przy *St. Theodor; Zaimis, Londos* i *Notasopulo* w Liwadyi; *Jatrako* przy górze; *Karatoso* niedaleko góry *Parthenios*. Całe woysko greckie wynosi 20,000 ludzi, oprócz hufców, które się zbierają w tyle *Ibrahima;* piechota nieprzyjacielska znayduje się w *Trypolizzie*, a jazda w okolicach. Grecy popsuli źródła, które dostarczają wody do *Trypolizzy*. Od d. 8 do 12 czerwca egipcyanie zamordowali 5000 kobiet, dzieci i starców, a na równinach *Kalamaty* zrobili przeszło 4 miliony talarów szkody; wszędzie widać zakonników i xięży powieszanych na drzewach oliwnych i morwowych; wiele głów nasolono i posłano do *Stambułu*. Grecy ubolewają, iż galiota francuzka *Amarantine* przywiozła 13 milionów piastrów do wyspy *Krety*, a inny bryg francuzki dostawił 30 dział polowych do *Modon*; jenerał *Roche* pisał do rządu greckiego, dla powzięcia dokładney w tey mierze wiadomości.

H i s z p a n i a.

Madryt dnia 25 lipca.
(*z Korrespondenta Hamburskiego.*)

Rada kastylijska prosiła Króla Jmci, aby przedsięwziął środki do wstrzymania w znaczney już liczbie wynoszących się z kraju, i zmusił do powrótu emigrantów, przez konfiskacye.

Xiądz Merino, został uwięziony.

Donoszą z *Kadyxu* pod d. 16 lipca, iż *Lopes-Bannos*, opanował *Ceuta*.

— *Dnia* 26 —
(*z Monitora Warszawskiego.*)

Piszą z Mahon pod dniem 6 lipca, że Mina wsiadł na okręt w Plymouth i popłynął do Gibraltaru, gdzie ma zamiar postawić się na czele buntowników amerykańskich i rewolucyonistów Półwyspu dla zdobycia twierdzy Mahon. Nie masz wątpliwości, iż środki bezpieczeństwa, które przedsięwezmie Jenerał *Taverner*, zniweczą to szalone przedsięwzięcie, jeżeli ma istotnie nastąpić.

Zapewniają, że jest zawsze w stolicy wielka liczba deputacyy przybyłych z prowincyy, które przedstawiają Królowi niebezpieczeństwo wynikające z niepewności i wahania się, jakim dotąd podlegał rząd hiszpański. Między innemi mówią o deputacyi z prowincyi Bilbao i Wittoryi, z których pierwsza dopraszа się powrótu korregidora, którego miała przed rewolucyą, i usunięcia tego który teraz na urzędzie zostaje: druga przeciwi się, na mocy przywilejów jey służących, wprowadzeniu do niey woysk na garnizon pod pozorem utrzymania spokoyności.

Jenerał *Merino* jest tu od kilku dni.

Jenerał *Longa* mianowany został Prezydentem Kommissyi, tak zwaney klassyfikacyyney woyskowey, mającey powierzone umieszczenie oficerów na stopniach wojennych.

Gazeta Madrycka umieściła następujące wiadomości o handlu Hawanny:

Wyprowadzono z tego kraju w ciągu roku zeszłego 225 328 skrzyń cukru, i 681 674 beczek kawy; 1,245 statków weszło do portu w tymże roku, to jest: 159 wojennych, (w liczbie których 89, hiszpańskich, 70 obcych), i 1,086 statków ku-

pieckich, w liczbie których 196 hiszpańskich, 890 obcych.

Hawanna z obwodem przyniosła w r. 1824 dochodu dla skarbu 3,055,500 twardych piastrów, co wynosi blizko 25 milionów złotych polskich.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

Dom handlowy *Rieja* dostarczył rządowi znaczne summy pieniężne na uzbroienie wyprawy przeznaczoney do *Hawanny*, a za to otrzymał pozwolenie wprowadzenia do niektórych portów hiszpańskich nad morzem śródziemném tyle zboża, aż do żniw roku przyszłego 1826 ile mu się podoba. Zamiarem rządu jest wysłać 12,000 woyska do Ameryki; tymczasem dopiero 2000 ludzi zebrano w *Ferrolu.*

— *Dnia* 28 —

Po długich upałach, wczoray chłodny wieczor sprowadził wiele osób na przechadzkę po placu ś. *Anny*; lecz oddział ochotników rozpędził wszystkich.

Pogłoska o weyściu nowego woyska francuzkiego do naszego kraju zamieniła się w wieść przeciwną o zupełném wyyściu tegoż woyska nawet z *Barcellony* i *Kadyxu.* Dwa tylko pólki szwaycarskie mają ciągle odbywać służbę przy Królu Jmci. Mówią, iż gabinet londyński nalega o ustąpienie woyska francuzkiego z Hiszpanii.

Słychać, iż dway dawnieysi dowódcy woyska wiary, Trapista i Jenerał *Santos-Ladron*, wzniecili powstanie w niższey Arragonii na poparcie stronnictwa, zwanego *Karolistami.*

PORTUGALIA.

Lisbona d. 18 *lipca.*

(*z Monitora Warszawskiego*).

Dezerter portugalski, którego z Hiszpanii do Lisbony prowadzono wchodząc do Portugalii, udał się za infanta *Don Miguel*, do którego był trochę podobnym. Zwiodłszy tym sposobem kilka osób łatwowiernych, uciekł; lecz wkrótce znowu ujętym został.

ANGLIA.

Londyn d. 5 *sierpnia.*

(*z Gazety Warszawskiey.*)

Między podanemi i na ostatniem posiedzeniu parlamentu przyjętemi prywatnemi bilami, jeden tyczе się zrobienia kanału z *Londynu* do *Bristol.* Zamysł ten przyydzie wkrótce do skutku. Kanał ma mieć 44 mil angielskich (10 niemieckich) długości 90 stóp szerokości, i 15 stóp głębokości, tak, iż okręty biorące 200 beczek ładunku, będą mogły po nim płynąć Kosztować ma milion 712 844 funtow szterlingow; roczny zaś dochód ma wynosić 210 846 funtow szterlingow. Akcyoniści, którzy się tego podeymują, obiorą dnia 18 b. m. dyrektorów swoich.

Tuteysza kommissya wsparcia hannoweranów i t. d., którzy przez powódź d 3 i 4 lutego r. b. majątek utracili, odebrała dotąd 9 925 funt. szter. składek pieniężnych. Z tey ilości posłała do *Hannoweru* 6 621 funt. szter., do *Bremy* 200 funt. szter., do *Oldenburga* 500 funt. szterl., do *Holsztynu* 1000 funt szter., do *Rutzebüttel* 250 funt. szterl. i t. d. Wydatki wynosiły 888 funt. szterlingów.

Statek parowy *Entreprise*, mający płynąć do Indyy wschodnich, doświadczył żeglugi swojey na *Tamizie*, udając się w górę rzeki ze znaczną ilością węgli. Zanurzył się w wodzie na 15 stóp, i w przeciągu godziny upłynął 10 mil angielskich. Słychać, iż kilka prywatnych osób kupiło inny statek parowy, który uzbrojony, ma ubiegać się z powyżey wymienionym statkiem o nagrodę 10,000 funt. szterl. wyznaczoną przez parlament dla okrętu, któryby w naykrótszym czasie odbył żeglugę do *Bengalu.*

Pan *Perkins* prosił rządu tuteyszego, a nawet rządów zagranicznych, o patent swobody na robienie wynalezionego przez siebie działa parowego. Póki zaś tego patentu nie otrzyma, póty nie może ogłaszać opisu wynalazku. Podczas czynionego niedawno doświadczenia, działo jego wystrzeliło 1000 kul na minutę. Huk ztąd pochodzący był tak wielki, iż mieszkańcy z okolic podali skargę, i Panu *Perkins* zalecono, aby sobie inne obrał mieysce. Każda machina parowa może bydź użytą do strzelania z działa, a kule mogą bydź różnego kalibru. Pan *Perkins* robi także machiny parowe potrzebne do kopalni w *Mexyku.* Przy rozpoznaniu, czyli patent swobody może bydź udzielonym, okaże się, czy ten nader ważny wynalazek, policzyć wypada tylko do projektów, w które wiek teraźnieyszy obfituje, lub czyli rzeczywiście możebydź w praktyce używany.

Dnia 25 czerwca spuszczono w *Quebeku* z warsztatu ogromny okręt czyli tratwę. Ma 309 stop długości i 60 szerokości; głębokości zaś wewnątrz 28 stóp, a zewnątrz 57; kotwica waży 9 000 funtów. Może wziąć 5 888 beczek ładunku; zanurza się w wodzie na 24 stóp; liny ważą 126 centnarów.

Słychać, iż P. *Briggs*, ajent angielski przy baszy Egitu, stanąwszy w *Alexandryi*, poda zaraz wspomnionemu baszy przełożenia, aby zrzekł się prowadzenia wyłącznego handlu płodami egiptskiemi, lub przynaymniey nie posyłał ich zbytecznie za granicę; takie bowiem postępowanie przeciwi się równie interessowi handlu angielskiego, jako też artykułom traktatu pokoju, zawartego między Portą i Wielką Brytanią względem handlu Egiptu, *Smyrny*, *Stambułu* i innych miast portowych tureckich.

— *Dnia* 6. —

Odebrany tu list z *Cape-Coast* pod d. 4 maja, wystawia smutny obraz ubóstwa tamecznych mieszkańców. Wszystkie domy ledwo się nie obalą. Słychać, iż Król Ashantów po skończonych żniwach chce znowu uderzyć. Pytał się o radę ducha rzeki *Tando*, złożył ofiarę przy tey świętey rzece, i otrzymał wyrocznią, aby dla obrony pozostał w swoim kraju, i uważał, czyli anglicy wkroczą i jego zaczepią; jeśliby zaś tego w ciągu 3 lat nie uczynili, powinien sam ruszyć i na warownie uderzyć. Zdaje się (wyraża ów list), iż mieszkańcy zachodniey Afryki, jak Bóg i ich *Ahab*, wojują lub śpią.

(*z Monitora Warszawskiego*):

— Lady *Morgan* wydała świeżo nowy romans pod tytułem: *Nieprzytomni.* Celem tego dzieła jest wskazać nieszczęścia, zrządzone Irlandyi przez przedłużony pobyt niektórych możnych właścicieli, wydających swoje dochody na stałym lądzie.

— Ostatnie wiadomości z wysp filipińskich odwołują wieść rozgłoszoną w Londynie o rewolucyi zaszłey w tych krajach. Wszelako były w Manilli niejakie poruszenia i pomimo wszelkich usiłowań jenerała Martinez lękać się trzeba było jakiego wypadku. Niektórzy majętnieysi kupcy w Manilli, z obawy podlegania surowym środkom bezpieczeństwa, jakieby rządca postanowić musiał w razie rozruchu, wynieśli się do Kalkutty. Wyspy filipińskie tak dalece zależą teraz od Ameryki południowey, w szczególności zaś od Mexiku, że nie mogą żyć bez handlu bezpośredniego z tymże krajem. Zalane są ajentami rzeczypospolitey, którzy, mając za sobą wyspiarzy, lekce ważą wszystkie urządzenia policyi. Chińczykowie, składający większą część ludności, dali już niektóre dowody swojego niekontentowania.

— Zdarzyły się trzy wielkie powstania pomiędzy murzynami na wyspie Kuba i w okolicach Matanzas. Zabili 20 białych, stróżów i innych. Trzysta do 400 murzynów należało do tego buntu.

— Kongres Peruwiański postanowił dnia 12 lutego, iż na cześć Boliwara ma bydź wybity medal, a w stolicy wzniesiony posąg jego na koniu. Nadto, w głównych miastach departamentowych mają bydź postawione kamienie ze stosownemi napisami. Woysko ma odebrać prócz żołdu 2 miliony dollarów gratyfikacyi. Boliwar otrzymał tytuł Oyca i Zbawcy Peru, tudzież dożywotniego prezydenta rzeczypospolitey.

— Dnia 20 lipca zaszło wielkie zamieszanie na cmentarzu *Churchrow*, w części *White-Chapel*. Pewna kobieta, zmarła w szpitalu na gorączkę, panującą w tey porze, miała bydź pochowaną. Lecz rozeszła się wieść poprzednio, że ta kobieta umarła z powodu złego obchodzenia się z nią przez jey męża; faktum, które sądowa procedura uznała za mylne. Sąsiedzi i przyjaciele nieboszczki nie kontentowali się tem uznaniem, udali się na cmentarz ze znaczną liczbą innych osób, i chcieli pogrzebać żywcem jey męża, idącego za trumną swojey żony; już rozpoczęli uskuteczniać swóy zamiar, i już go w dół wrzucono, gdy przybył liczny oddział policyi, który uwolnił tego nieszczęśliwego i odprowadził go do domu.

— Mieszkańcy okolicy jeziora *Killaney* dowiedziawszy się, że Walter Scott zamyśla zwiedzić tę część Szkocyi, poczynili mnóstwo przygotowań, dla przyjęcia go z honorem. Między rozrywkami ma bydź polowanie na lisa, wspanialsze, niż to, które autor Wawerleja z takim wdziękiem w romansie swoim opisał.

FRANCYA.

Paryż dnia 6 sierpnia.
(*z Gazety Warszawskiey*).

Minister spraw zagranicznych i posłowie kilku dworów w tuteyszey stolicy, mieli d. 3 b. m. naradę u Lorda *Grandville*, posła angielskiego. Narada ta trwała półtory godziny.

Król Jmć przeznaczył z prywatney swojey kassy 2400 franków na pomnik, który się stawi w *Wenecyi* zmarłemu sławnemu rzeźbiarzowi *Kanovie*.

Xiążę *Bordeaux* zaczął d. 3 b m. uczyć się pływać na *Sekwanie* naprzeciw *St. Cloud*.

Z powodu kończącego się terminu wymiany 5cioprocentowych obligów wieczystey prowizyi na 3procentowe, Dzienniki tuteysze czynią rozmaite uwagi i domysły o skutku tego wielkiego czynu skarbowego. Jeden z nich wyraża, iż Pan *Villele* zasadza swóy systemat w tey mierze na tém, iż 1) teraźnieyszego pokoju nic nie potrafi przerwać, bo Monarchowie i ludy zarówno go potrzebują; pierwsi dla ustalenia porządku zachwianego przez trzydziestoletnią rewolucyą, drudzy dla jak naywiększego rozwinięcia przemysłu swego; 2) iż kapitały, włożone teraz w obligi wieczystey prowizyi, nie mając innego widoku do użycia, nie zmienią i nadal swego przeznaczenia. Naywięcey zaś zasadza się Pan *Villele* na trudności, aby kapitał, wynoszący blisko 3000 milionów, włożony w papiery skarbowe, odebrać, i indziey lokować. Dziennik *Gwiazda* odpowiada na pociski, wymierzane z tego powodu przeciw ministrowi, i pisze, że chociażby Dzienniki oppozycyyne tryumfowały ze zrządzonego przez nie spadnienia ceny obligów wieczystey prowizyi na 50 za sto, prorocy ci jednak wystawią się ze swojemi nieszczęsnemi wróżbami na pośmiewisko.

Wczoray zapadł wyrok sądowy na braci *Ruggieri*, którzy dając fajerwerki przez nieostróżność kilku ludzi zabili i skaleczyli. Ze względu na okoliczności, które w tém zdarzeniu łagodzą karę, przepisaną prawem, skazano ich na 6ściodniowe więzienie i zapłacenie 16 franków kary pieniężney. Oprócz tego mają dać wynagrodzenie w ilości 2650 franków różnym osobom.

Dnia 15 z. m. o godzinie 2giey po północy Astronom *Pons* postrzegł kometę, który blisko w 1200 dni bieg swóy odbywa. Da się więc znowu widzieć na początku roku 1829.

Miasto *Salins*, w departamencie *Jura*, zupełnie prawie zgorzało. Tumany dymu były tak gęste, iż się rozpostarły aż do miasteczka *Bletterans*, niedaleko *Lons-le-Sauniers*. Wiatr pędził iskry o milę francuzką naokoło. W odległości 21 mil widziano dym. Brytfanna, którą kucharka nad ogniem trzymała, była przyczyną tego wielkiego nieszczęścia, które przeszło 5000 ludzi przywiodło do nędzy, i zrządziło szkodę, wynoszącą więcey, niż 7 milionów franków. Płomienie wznosiły się na 400 stóp w górę.

Od kilku dni słychać o utworzeniu towarzystwa, które ma wystawić na *Sekwanie* przyzwoicie urządzone statki do prania i suszenia bielizny sposobem niedawno wynalezionym. Od niejakiego czasu używają w Anglii podobnych statków.

— *Dnia* 8 —

Od dnia onegdayszego wiadomo jest, ile pięcioprocentowych obligów wieczystey prowizyi zamieniono na trzyprocentowe. Ilość ich wynosi 17 milionów 700,892 franków wieczystey prowizyi; wstrzymano zamianę dla braku niektórych dowodów na 377,084 franków, a d. 5 b. m. podano żądania o zamianę 12,610.292 franków, co wszystko czyni 30 milionów 688,268 franków wieczystey prowizyi, a przez zamianę na trzy procentowe obligi zmnieyszą się do ilości 24 milijonów 550,615 franków wieczystey prowizyi, co stanowi roczną oszczędność w wydatkach 6 milijonów 137,653 fr..

Xiężna *Berry* zjechała do *Dieppe*, gdzie mieszkańcy przyjęli ją z okazałością i radością.

Przed kilku dniami rozeszła się pogłoska, iż Rada Stanu myśli zrobić port w *Grenelle* i kanał od *Paryża* do *Havre*; dziś słychać, iż wspomniona Rada przyjęła podany jey w tey mierze projekt. Kilku inżenierów trudni się przygotowawczemi do tego czynnościami.

Port Paryzki ma także mieć związek z *Renem*, przez co handel niemiecki ze stolicą Francyi znacznieby się powiększył.

Były izraelita *Drach*, przyjąwszy wiarę katolicką, ogłosił powody swego czynu w pisemku, pod tytułem: *List nawróconego Rabina do Izraelitów braci swoich*. Dziennik *Gwiazda* chwali to pismo, i porównywa je z pisemkiem Pana *Mollard*. Pan *Drach* musiał wiele znieść przykrości, z przyczyny odmiany religii. Żydzi nie chcieli z nim mieć żadnego towarzystwa; porwali mu żonę i dzieci, i wywieźli do *Londynu*, zkąd z trudnością dzieci na powrót sprowadził; z żoną zaś, która jest córką Rabina paryzkiego, dotąd jeszcze widzieć się nie mógł.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

—Dnia 29 lipca o godzinie 3ciey po południu zapadł znaczny kawał ziemi w gminie *Barbis*, w Królestwie Hannowerskiém. Otwór ma blisko 100 stóp średnicy i powiększa się jeszcze; głębokości nie można doyrzeć okiem, a rzucone kamienie dopiero w minutę i kilka sekund wydają taki odgłos, jak gdyby wpadły w wodę.

— Tawarzystwo w *Londynie*, mające na celu wzrost ogrodnictwa, otrzymało niedawno z Nowey południowey Wallii róy pszczół tameczných. Są mnieysze, niż europeyskie, nie mają żądła, i robią miód wyborny co do smaku i zapachu.

— Gazeta wychodząca w *Dorset*, w Anglii, donosi, iż szewc, nazwiskiem *Mathieu*, wyzywa wszystkich maystrów swojego rzemiosła w całey Anglii, aby się z nim zakładali o biegłość w robieniu trzewików damskich. Robi na tydzień 36 par, dobrze i mocno.

— Pewny zegarmistrz w Ameryce północney, nazwiskiem *Dier*, wynalazł sposób łatwego podnoszenia naywiększych ciężarów, tak, iż naprzykład potrzebuje tylko 4 funtów dla utrzymania w równowadze ciężaru 500 funtów. Użyto już tego sposobu do zegarów, które za pomocą tylko 3 kół idą ciągle rok cały bez nakręcania.

— Jeden z właścicieli dóbr w Morawii wynalazł pług, do którego zaprzęga się koń, i który od razu 4 skiby orze. Towarzystwo rolnicze dało mu medal złoty.

— W *Glasgowie*, w Anglii, znaleziono blisko o 10 stóp pod ziemią szczątki statku rzymskiego, o którym mniemają, iż podczas wyprawy *Agrykoli*, był przed 1740 laty w Kaledonii budowany.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler

w Drukarni Redakcyi.

Wilno dnia 17 sierpnia v. s. Roku 1825.

O g ł o s z e n i e.

1 Od Izby Skarbowey Wileńskiey ogłasza się: iż znaydujący się w mieście Poniewieżu dom drewniany, traktyerem zowiący się, za który teraz płaci się roczney aręndy do 124 rubli 50 kop. srebrn., na skutek Zalecenia JW. Ministra skarbu, postanowiono oddać z licytacyi na lat 12 w dzierżawę arendowną, na co naznaczają się terminy: dnia 24, 26 i 28 następującego mca septembra; życzący przeto wziąć takowy dom w aręndę, zechcą przybydź dla wspomnioney licytacyi z pewnemi ewikcyami albo gotowemi pieniędzmi, odpowiedniemi przynaymniey dwoletniey summie pokazanego dochodu, do Izby Skarbowey Wileńskiey, gdzie będą okazane służące w tey rzeczy warunki. Dnia 13 sierpnia 1825 roku.

Podskarbi Gubernialny Lega.
Naczelnik Stołu Zdzitowiecki.

O z b i e g a c h.

Od Rządu Gubernialnego Mińskiego ogłasza się: iż wzięci za nieokazanie paszportow aresztanci: Piotr Daszewski, Mikołay Sidorow, Trafim Zmitrusik, Tymofiey Dyrsza, Alexander Mikicionek z żoną Maryaną i córką małoletnią Wiktoryą, Teodor Chomicz, Józef Pawłowski, Nikita Łaziuk, i Grzegorz Szukowski; wyznali że są włościanie: Daszewski z gubernii i powiatu Kijowskiego miasteczka Rżyszczewa Grafini Zylińskiey; Sidorow z gubernii Wołyńskiey Powiatu Łuckiego miasteczka Rożyszcza obywatela Stroynowskiego; Zmitrusik z gubernii Grodzieńskiey Powiatu Słonimskiego ze wsi Borowików klasztoru Bazylianow Zurowickich; Dyrsza z teyże gubernii powiatu Słonimskiego ze wsi Zinkowiec obywatela Grabowskiego; Mikicionek z żoną z gubernii Witebskiey powiatu Połockiego obywatela Snarskiego z majątku Zartowicz; Chomicz z gubernii Grodzieńskiey powiatu Kobryńskiego z majątku obywatela Trębickiego; Pawłowski mieszczanin z Wilna; Łaziuk i Szukowski mieysca urodzenia i stanu swojego niepamiętają. Na mocy imiennego N a y w y ż s z e g o Ukazu 23 lutego 1823 roku, uznani zostali za włóczęgów i odesłani do Syberyi na zaludnienie. Rysy tych włóczęgów są następujące: Daszewski urody 2 ar. 5½ wier., twarzy pociągłey, nosa średniego, oczu szarych, włosow na głowie ciemnych a na wąsach i brodzie światłobląd, od urodzenia lat 58; Sidorow urody 2 arsz. 3 wier., twarzy szczupłey chudey, nosa średniego cienkiego, oczu szarych, włosow na głowie, wąsach i brodzie ciemnobląd, od urodzenia lat 46; Zmitrusik urody 2 arsz. 4 wier., twarzy pełney ospowatey, nosa miernego, oczu szarych, włosow na głowie bląd, wąsow i brody niema, od urodzenia lat 19; Dyrsza urody 2 ar. 3¾ wier., twarzy chudey ciemney, nosa miernego, cienkiego, oczu szarych, włosow na głowie ciemnych, a na wąsach i brodzie światłobląd; od urodzenia lat 35; Mikicionek urody 2 ar. 5¼ wier., twarzy chudey ciemney, nosa miernego, oczu szarych, włosow na głowie ciemnych a na wąsach i brodzie światłobląd, od urodzenia lat 60; Maryanna urody 2 ar. 4 wier., twarzy starey, nosa średniego, oczu czarnych, włosow na głowie światłobląd, od urodzenia lat 50; Chomicz urody 2 ar. 5 wier., twarzy pełney czerwoney, nosa średniego, oczu szarych, włosow na głowie, wąsach i brodzie światłobląd, od urodzenia lat 37; Pawłowski urody 2 ar. 6¼ wier., twarzy nieco ciemney, nosa miernego cienkiego, oczu szarych, włosow na głowie ciemnych a na wąsach i brodzie bląd, od urodzenia lat 30; Łaziuk urody 2 arsz 4 wiers., twarzy ciemney chudey, nosa średniego, oczu niebieskich, włosow na głowie ciemnych, a na wąsach światłobląd, od urodzenia lat 40; Szukowski urody 2 arsz. 4 wiersz., twarzy ciemney ospowatey, nosa miernego, oczu czarnych, włosów na głowie ciemnych a na wąsach i brodzie bląd, od urodz. lat 35. A zatem jeśli ci włoczęgi okażą się do kogokolwiek należącymi, iżby w prośbach swoich o ich powrót, postąpili podług istotney mocy pomienionego Ukazu. Dnia 25 lipca 1825 roku.

Sowietnik Czmychow.
Sekretarz Jan Zahorowski.

3. Od Littsko-Wileńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż na uzyskanie długu należnego od sukcessorów zmarłego Kamercalmeystra 6 klassy Goleniszczewa Kutuzowa Bankowi pożyczkowemu Państwa 2000 rubli assygn. z liczącemi się procentami, oddane na publiczą przedaż, 12 męzkiey płci dusz włościan, ze wszelką do nich attynencyą, wsi Wenciun w Trockim powiecie położoney, należący do tych sukcessorow, które ocenione 3000 rub. assygn., a rocznego z nich dochodu wyliczono 579 złotych; dla niejawienia się zaś na wprzódy dwa razy naznaczane terminy życzących, naznaczają się po raz trzeci terminy: 1szy 25, 2gi 28 następującego septembra mca, a 3ci i ostateczny we trzy mięsiące od dnia pierwszego wydrukowania, które późniey nastąpi w Sanktpetersburskich albo Moskiewskich gazetach; a zatem życzący należeć do targow, zechcą przybydź na oznaczone terminy do tego Rządu. Dnia 6 augusta 1825 roku.

Sowietnik A. Łazarowicz.
Sekretarz i Kawaler Kleist.
Naczelnik stoła Kowalenok.

2. Sąd Taxatorsko Exdywizorski do dóbr Białorucza w Gubernii i powiecie Mińskim sytuowanych, dziedzictwem do JW. Hilarego Oborskiego b. Podkomorzego Mińskiego należnych, dla zaspokojenia wierzycieli w powtórnym terminie zebrany, gdy po kilkodniowym pobycie swoim stanności kredytorów niedostrzega; zapobiegając przeto uszczupleniu kredalney massy, wszystkich kredytorow i pretensorow, aby w dopominkach swoich, z potrzebnemi dowodami i dokładnemi objaśnieniami, jak nayrychley przed nnieyszym Sądem stawali, sub amissione rei obowiązuje, i że Sąd Exdywizorski nie czekając na niestawa-

jących kredytorow, kto tylko swe dopominki przed Sądem objawi, dla rozwiązania w onych sporow przyniesionych i rozsądzenia tychże w dniu 25 miesiąca i roku teraźnieyszego, namowę in principali ogłosi oraz Izbę swą zamknie, o tem wszystkich kredytorow i pretensorow do konkursu JW. Oborskiego należących przez ninieyszą awizacyą potrzykrotnie zawiadamia. Roku 1825 mca sierpnia 5 dnia.

Ignacy Bucewicz Sędzia Ziem P.M. Exd.

Stanisław Łyszkiewicz Podsęd. Ziem. Boryssowski Exdywizor.

Justyn Chomski Podsęd. Z. P. W. Exd.

---

2 Ur. Paweł Cieliński w roku 1811 wszedł w służbę do Woyska Polskiego; od tego czasu niedaje krewnym żadney o sobie wiadomości, a Królestwa Polskiego Kommissya Rządowa woyny odezwą z dnia 23 kwietnia r. b. za N. $\frac{4614}{1658}$ uwiadomiła Rządcę Gubernii Wołyńskiey, iż po nayściśleyszém przeyrzeniu rodowodów wszystkich pułków i korpusów teraźnieyszey organizacyi woyska okazało się, iż żaden Cieliński Paweł w nich zapisany nie jest.

Urban Cielinski, brat młódszy wspomnionego Pawła Cielińskiego, w powiecie Włodzimirskim w Gubernii Wołyńskiey zamieszkały, niemając pewności o życiu jego lub śmierci, niemoże dokonać działu szczupłego majątku, po rodzicach ich pozostałego. Z tego powodu wzywa w mowie będącego Pawła Cielińskiego, aby się zgłosił do niego w celu odebrania spadku jemu należnego. Dnia 31 lipca roku 1825.

Wiedzy Ministeryum Spraw wewnętrznych, Urzędnik, zawiadujący wydziałem zagranicznym w Kancellaryi Gubernatora Cywilnego Wołyńskiego Józef Maciejowski, Radca Tytularny.

---

2. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na rozdzielenie funduszow między wierzycieli W. Marcina Bronica Porucz. woysk polskich dekretem Sądu Głównego 2go Departamentu gubernii Grodzieńskiey, roku 1821 marca 7 dnia naznaczony, do majątku Mosuszyna, w terminie z obwieszczenia wypadłym, dnia 22 junii r. 1824 przybył, juryzdykcyą swoją uformował i termin na powtórny zjazd 15 8bra 1825 roku naznaczył, w jakowey porze, aby wszyscy wierzyciele W. Bronica, do majątku Moszyna jawili się zapowiada, gdyż przez dekret remisyyny Sądu Głównego dla niestawających zapowiedziana amissya.

Michał Korczyc Prezydent Exd.

Joachim Kołłątay Exdywizor.

Felicyan Weyss Exdywizor.

Antoni Pławski Rejent Exdywizorski.

---

2. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na podział majątku JPP. Jerzego i Józefaty z Sadowskich Kodziów małżonków dekretem Sądu Ziemskiego Oszm. w r. 1825 stycznia 10 d. zakroczonym naznaczony, do folwarku Huszcz alias Deynówka w pcie Oszmiańskim leżącego w d. 27 mca kwietnia teraźnieyszego roku przybywszy, skutkiem Remissyynego Ziemskiego dekretu inwentacyą wszelkiego debitorów ruchomego i nieruchomego majątku uczynił, względnie administracyi kwestye ułatwił, komportacyą papierów na wszystkich stronach wskazał, wymiar ziemi komornikowi uskutecznić polecił; w zamiarze zaś oczewistego sprawy rozbioru odkład do dnia 16 września teraźń. roku uczyniwszy, że w pomienionym terminie do folwarku Huszcz zjedzie i sprawę bez odkładów żadnych zapisując na niestawających wieczną amissyą rozsądzi, ostrzegł, o jakowym wyroku aby strony interessowane uwiadomionemi były, ninieyszą awizacyą do trzykrotnego w Kuryerze Lit. umieszczenia Sąd Taxatorsko-Exdywizozski podaje. Wincenty Narwid Raczkiewicz Pisarz Ziemski Oszmiański.

Ziemski Oszmiański i Exdywizorski Rejent Ignacy Oganowski.

---

3. Sąd Ziemski Ptu Wileń. w sprawie konkursowey między wierzycielami zeszłych Jana i Urszuli z Wersockich rodzicow Józefa syna Szyrwińskich, za remissami Sądu Głównego Litewsko-Wileń. 2go Depar odbywaney, dwóma oczewistemi dekretami, 1szym 1820 8bra 5 rekognicyą summ kredytorom i na debitorach uznawającym, a powodem determinowaney przez publiczną licytacyą wyprzedaży domow w mieście Wilnie położonych, satysfakcyą do poźnieyszego terminu odkładającym, i powtórnym 1822 7bra 1 dnia z summy przez JW. Ministra Finansow do Izby Skarbowey Wileń. assygnowaney, poszukiwaniom ze strony duchowney, i wierzycielom rodzicielskim pełną satysfakcyą przybliżającym, byłe między stronami rozwiązywał spory; od jakich wyroków niektóre strony w terminach ośmiodniowych do Sądu Głównego Litewsko-Wileń. 2go Departamentu zakładali apellacye, lecz onych (z przyczyny niewyprzedanych przez licytacyą domow, zatém niezbliżoney kredytorom ostateczney satysfakcyi) naówczas nierozwiązując, składanych sched i zakładow stronom powrót uznał, a po ostatecznym całey sprawy zakonkludowaniu, apellacye rozwiązać zadeklarował; między tém czasem, po zakroczoney Michała Szyrwińskiego śmierci, o bliższość spadku spor zachodzący przez konsukcessorow do jednoczasowego ze sprawą konkursową ułatwienia został wprowadzony. Ze więc ostateczny dekret tak między kredytorami zeszłego Józefa Szyrwińskiego, jako też między sukcessorami Michała Szyrwińskiego w dniu 18 7bra 1825 roku promulgowanym będzie, Sąd Ziemski Ptu Wileńskiego wszystkie strony wyż datą wymienionemi dekretami objęte i wnow z rzeczy sukcessyi połączone do przesłuchania onego wzywa i do tego zamiaru ninieyszą trzykrotną do Gazet Kuryera Lit. podaje awizacyą.

Michał Sawicki Prezydent Ziemski Ptu Wileńskiego.

	Czas obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	W i a t r y.	Odmiana w powiet.
Obserwacye meteorologiczne.	d. 15 godz. 2 wieczor	27 cal. 8,5 lin.	+ 12,75 stopni.	Zachodni.	Pochmurno
	d. 16 godz. 5 z rana	27 — 9,6 —	+ 11,25 — —	Zach. Półno:	Pochmurno
	d. 17 — — —	27 — 9,6 —	+ 8,25 — —	Zachodni.	Pochmurno